

SAMOBORSKI LIST

God. XXXI.

U Samoboru, 1 prosinca 1936

Broj 23

Apel načelnika

na zastupstvo i gradjenstvo izrečen na sjednici zastupstva
17 XI. 1936

Dozvolite mi gospodo, da Vam u kratko saopćim dugovno stanje opć. nameta. Od kako sam preuzeo dužnost kod ovog trgovišnog poglavarstva, nadao sam se i čvrsto sam vjerovao, da će građani našeg trgovišta shvatiti svoju dužnost u pogledu plaćanja opć. nameta. Ne samo ja nego i Vi gospodo birani smo od stranke, po stranci smo određeni, da vršimo našu dužnost kao zastupnici općine i upravitelji iste. Na nas je dakle postavljena odgovorna zadaća, kojom smo mi dužni da uzdržimo na određenoj visini ne samo ugled općine, već i ugled stranke, koja nam je povjerila upravu. Sasvim je jasno, da je s našim položajem vezana i jedna od najglavnijih dužnosti ne samo naša nego i ostalog građanstva, a ta je dužnost plaćanje opć. nameta. Moj apel upravljen preko Vas na sveukupno građanstvo nije našao onaj odziv, koji sam očekivao i koji bi bio u skladu sa shvaćanjem dužnosti ove obveze. Plaćanje nameta ne vrši se ni u kojoj mjeri. Uslijed toga pada općina iz dana u dan u sve veći zaostatak, u sve veću obvezu. Da Vam ponovno predočim stanje naše općine u pogledu zaostatka navodim, da je zaostatak na nametu u budžetskoj godini 1935/36 t. j. do konca marta 1936 sa 392 283 Din 20 para. Tekući propis za ovu budžetsku godinu dakako prema dvanajstinama t. j. od 1 aprila do 31 oktobra 1936 t. j. za 7 mjeseci iznosi 239.548 Din 68 para.

Ukupni je dakle zaostatak do 31 oktobra 1936 — Din 631.931 88. Na račun ovog sveukupnog iznosa otplaćeno je 133 830 Din i 16 para, prema čemu ostaje sa tim danom dug na nametu 498 101 72 Din. Ovo je gospodo jedna nevjerovatna svota u zaostatku, i to samo na nametu. Kako je moj apel na plaćanje nameta ostao glas vapajućeg i kako ovo neplaćanje nameta stavlja upravu općine u jedan nemoguć položaj i kako je plaćanje nameta dužnost svakog pojedinog građanina, moramo pomisljati, na prislino utjerivanje toga zaostatka.

Još prije preuzeća moje dužnosti a i za vrijeme iste štrili se glasovi, da ne treba plaćati niti nameta niti inih javnih daća. Izvor ovim vijestima nisam znao, pa me to stavilo u razmišljanje nije li možda kakav zaključak stvoren ili u vodstvu stranke ili možda od koje strankine organizacije.

To me je potaklo, pa sam odlučio da prije nego pristupim k odredbama ovršnog utjerivanja zaostatka, da se informiram kod same stranke, te sam odlučio poći izravno našem pretsjedniku Dr. Vladimiru Mačku. Bio sam od njega primljen 14 ov. mj. t. j. prošlu subotu i na njega stavio gornji upit. On mi je otvoreno rekao, da takav zaključak ne postoji nigdje, te da su građani dužni plaćati namet.

U koliko pak ostane apel na građanstvo neuvažen i u koliko se pokaže uprava općine premlitava u ovršnom utjerivanju, pada općina u vrlo teški položaj i izlaže se komesarijatu, koji će bezobzirce utjerivati zaostatke.

Ovom izjavom našeg vođe i pretsjednika stranke bio sam na čistu, što se ima činiti.

Da Vam, gospodo, prikažem drugo teško stanovište u kojem se naša općina nalazi. To je pitanje plaćanja našeg duga Državnoj hipotekarnoj banci. Vi znadete da se u polugodišnjim obrocima plaća iznos od 74.390 dinara, kod kojeg se iznosa računaju 7% kamati na dug, a ostatak otpada na otplatu dužne glavnice. Kod prošlog polugodišnjeg obroka pomogla si je općina, što je učinila zajam u vodovodnoj zakladi. Prem je ta zaklada određena u drugu svrhu moralo se silom prilika to učiniti. Nadoknađeno je u tu zakladu tek 15000 Din. Za dva mjeseca ili bolje reći 1 veljače 1937 dolazi novi polugodišnji obrok sa gornjim iznosom od 74.390 Dinara. U održavanju plateža ovih obroka bila je naša općina uvijek točna. A to mora i u buduće biti, jer je hipotekarnoj banci za podmirenje njezinog potraživanja založena sva nekretna imovina te sav dohotak od općinske potrošarine, pla-

covine i sajmovine. U koliko se ne održi točni rok plateža, predviđeno je ugovorom, da može hipotekarna banka postaviti na našu općinu i na naš trošak svoga sekvestra, koji će sav ubrani dohotak uzeti za podmirenje duga.

Gospodo mi stojimo bez novaca, a kratko je vrijeme, u kojem dospjeva platež obroka. Upozoravam Vas na ovu tešku činjenicu, pak ponovno apeliram na Vas, a vi na ostalo građanstvo, koje je poslalo i Vas i mene i koje je povjerilo upravu općine i Vama i meni da uznastojimo shvatiti ozbiljno svoju dužnost u pogledu plaćanja općinskog nameta.

Ovom Vam zgodom saopćujem i to, da sam prigodom mog boravka u Zagrebu bio kod generalnog ravnatelja hipotekarne banke glede sniženja kamatne stope od 7% na 4 do 4 i po % predočivši njemu, kako je teško stanje općine i kako pretstoji mogućnost, da ne ćemo biti u stanju da održimo platežne obroke, jer su kamati 7% previsoki u ovo teško i kritično doba. Ako se pak pitamo, tko taj zajam odplaćuje dolazimo do činjenice da tu otplatu glavnice kao i plaćanje kamata plaćaju upravo oni, koji su zemljoradničkom uredbom zaštićeni na niske kamate, dakle indirektno postupanje protiv te uredbe. Prema sporazumu sa tajnikom „Udruženja gradova“ g. dr. Bogdanovićem predlažem Vam, da učinimo na Udruženje predstavku, koje će udružene zatražiti od Udruženih gradova također ovakove molbe za sniženje postoćka i tada zajednički poraditi na sniženju postoćka kod hipotekarne banke u Beogradu.

Napominjem, da je naša općina već dva puta tražila sniženje kamatne stope, no bila je oba puta odbijena, jer je radila sama kao jedinica, pak valja stoga, da takav korak učini u zajednici sa ostalim gradovima i selima.

Nije isključeno da bi uspjeh u sniženju mogao doći još prije dospjetka naše sada prve rate, kojom zgodom bismo osjetili u dosta jakoj mjeri ovakovo sniženje.

Saopćujem Vam, da sam u ime trgovišta kao pretsjednik intervenirao kod banske uprave u Zagrebu, tehnički odsjek, te je uslijed ove intervencije odmah nastavljeno uređenje Livadićeve i dio Starogradske ulice, koja je bila u jednom i neprohodnom stanju.

Kako vidite gospodo, S a m o b o r se nalazi u teškom položaju, koji ga vodi u njegovu propast, a na nama je svima da ga s p a s i m o, da ga dignemo na zasluženu visinu i na toj visini da ga uzdržimo.

Dr. Milan Bogdanović

Uz 60 obljetnicu njegova rođenja

Dne 25 pr. mj. navršilo se 60 godina što se rodio vrli prijatelj Samobora, koji će sto i stalno obitava u Samoboru g. dr. Milan Bogdanović.

Dr. Emin (Milan) Bogdanović, ravnatelj zagrebačkog magistrata, gradski senator nije samo najbolji komunalni stručnjak, već je svojim radom urezao duboke brazde i u područje hrvatskoga duhovnog života

Rodio se 23 XI 1876. u Dubrancu u Turopolju. Već u ranoj mladosti istakao se je kao izvrstan poznavalac hrvatskog jezika i kongenijalan prevodilac Shakespeara (Otelo, Kralj Lear, Julije Cezar, Hamlet u izdanju Matice Hrvatske i t. d. i Dostojevskog i nekih drugih stranih pisaca (za Zabavnu biblioteku.)

Zasluge g. Bogdanovića kao prevodioca kao Shakespeareologa iznio je g. Milan Begović u jednom svom eseju.

Dr. Bogdanović na našu radost u potpunosti je duševnoj i tjelesnoj svježini te mu želimo da takav ostane još niz godina u našoj sredini.

Trgoviš. zastupstvo

(Sjednica od 17. studena 1936)

Sjednici predsjedna načelnik Jurčić Milutin, zapisnik vodi Pavličić Dane, opć. bilježnik.

Od općinskih odbornika prisustvuju: Medved Gabro, Zlodi Franjo, Tkalčić Juraj, Šnidaršić Ivan, Herceg Antun, Biščan Antun, Budi Josip, Tunjko Mijo, ing. Urii, Regović Viktor, Cizl Antun, Hrdić Franjo, Kirin Fr. i dr. Bahovec.

Izostali su: Herceg Mijo, Puškar Imbro i Špuler Dragutin.

Predsjednik Jurčić, otvara sjednicu te izvješćuje odbor kako je općini u današnjim prilikama teško a da ne kaže upravo nemoguće udovoljavati svojoj dužnosti u pogledu podmiranja polugodišnjih anuiteta na otplatu zajma općine od 2.000.000 Din. Kamatna stopa koja je prvobitno bila ustanovljena sa 10 % snižena je doduše postepeno napokon na 7 %, što je ali još uvijek odveć osjetljivo.

Predlaže da se putem Saveza gradova na nadležno mjesto podnese predstavka za sniženje kamatne stope.

— Općinski odbor jednoglasno prihvaća predlog i ovlašćuje opć. upravu da obrazloži predstavku za sniženje kamatne stope i podnese istu predsjedniku Saveza gradova načelniku grada Zagreba i zamoli

da se na nadležnom mjestu zauzme za općenito sniženje kamatne stope.

Predsjednik Jurčić izvješćuje opć. odbor o stanju dugovina na općinskom nametu. Naglašuje, da je njegov apel na opć. odbornike i općinare da udovolje svojoj dužnosti u tom pravcu, slabo djelovao. Općina mora da udovoljava raznim svojim dužnostima, ali nije u stanju, jer nema zato sredstava. Prihodi općine na trošarini i sajmovini podbacili su veoma opć. namet ne plaća se pa se ide u susret neodrživom stanju. Zaključuje se jednoglasno protiv onih koji svojoj dužnosti ne udovolje upotrebivši zakonska sredstva t. j. najstroži izvršni postupak.

Predsjednik izvješćuje, da je izvršeno l. cenciranje rasplodnih bikova, te je konstatirano da privatna dva bika, koji se nalaze u općini nisu prikladni za rasplod. Predlaže da se nabavi potrebni broj bikova iz veter. i poljoprivredne zaklade. — Predlog se jednoglasno prihvaća.

Izdaje se uredovna punomoć ovdašnjoj pošti za potpisivanje poštanskih pošiljaka trg. općini koje će potpisivati predsjednik općine Jurčić Milutin, opć. blag. Kompare i bilježnik Pavličić.

Time je sjednica zaključena.

Izbor crkvenog odbora župne crkve u Samoboru

Patroni župne crkve služeći se pravom što im ga daje zakon o likvidaciji agrarne reforme, otkupili su u sporazumu sa nadležnim vlastima i župljanima patronatske dužnosti i u ime otkupa prenijeli će gruntovno na samoborsku župnu crkvu kao vlasništvo od svoga patronatskog posjeda zemljišta u površini od 22 katastr. jutra u svrhu, da se crkva prihodom od tog zemljišta izdržava.

Zemljište otkupno preuzet će i njime upravljati posebni crkveni odbor od 15 lica koje izabrali samoborski župljani i to župljani iz općine Podvrh 10 odbornika, a župljani iz trg. općine Samobor 5 odbornika. Pravo birati imade svaki samoborski župljan, koji je navršio 21 godinu, a pravo biti izabran u taj odbor imade svaki župljan, koji je neporočan i ugledan, dobar vjernik i po mogućnosti pismen. Odbor se bira na 6 godina.

Izbor crkvenog odbora obaviti će se u nedjelju 20 prosinca o. g. u 11 sati pr. p. u samoborskom magistratu i to pred povjerenstvom, koje sastoji od tri predstavnika župljana po župniku imenovana te izaslanika nadb. duhovnog stola i sreskog načelnika. Pojedina sela mogu glasovati po svojem opunomoćenom delegatu. Sela će se vratiti u 10 grupa, svaka grupa od bližnjih sela sa jednakim od prilike brojem pučanstva.

Izabrani crkveni odbor, potvrđen po nadležnim vlastima, vodit će svu upravu i račune o crkvenom otkupnom zemljištu tako da se prihodom može naša crkva temeljito popraviti, u valjanom građevnom stanju izdržavati, a suvišak prihoda da se sprema u rezervni fond za slučaj nesreće i nenadanih izvanrednih potreba crkve. Izbor će oglasiti općinske uprave svaka za svoje područje.

Nemaće vijesti**Osebnost vijest**

Gosp. načelnik Jurčić bio je ovih dana kod g. bana dra Ružića u stvari sniženja kamatnjaka kod drž. hip. banke pa mu je g. ban obećao svoj zagovor.

Proslava 70 godišnjice dra. Bučara

Dne 25 pr. mj. održan je banket u Gradskom podrumu, kojeg je priredilo Švedsko jugoslavensko društvo u čast 70 godišnjice rođendana dra. Franje Bučara. Na banketu bilo je 40 osoba. Za pozdrava istaknute su osobite zasluge dra. Bučara za veze između Skandinavskih država i Jugoslavije, napose Zagreba. Dr. Bučar primio je brojne čestitke sa svih strana svijeta.

Osobitom prijatelju Samobora g. dru. Bučaru od srca čestitamo prigodom njegove 70 godišnjice!

Novo kolo Pripomoćne Zadruga

Oko nove godine svršava XII kolo Pripomoćne zadruga, pa će se odmah započeti uplaćivanjem novog kola (XV).

Uplati za novo kolo počeli su u nedjelju dne 29 studenoga ov. g.

Za novo kolo već je sada interes velik što nije čudo ako se uzme u obzir koliko je zajmova pripomoćnica u prošlim godinama a pogotovo ove godine izdala.

Duhovne vježbe za muševce

Društvo hrv. katol. muševca u Samoboru priređuje za svoje članove i ostale građane trodnevne polu-zatvorene Duhovne vježbe u mjesnom franjevačkom samostanu. Vježbe počinju u nedjelju 6 prosinca, u pol 8 sati u jutro i traju u ponedjeljak, na blagdan Majke Božje Bezgrešne i u utorak. Učesnici polaze po podne kući i drugi dan se ujutro vraćaju.

Proslava 40 godišnjice započatog polaska osnovne škole u Samoboru

o kojoj je donio opis naš list, našla je odjeka i u stranom svijetu. »Jugoslavenski Glasnik« službeni organ Slov. hrv. Zajednice tjednik što izlazi u Chicagu, pisan hrvatskim slovenskim i engleskim jezikom, a urednik mu je naš zemljak g. Franjo Zornjak, donio je u svome 44 broju simpatičan opis ove »zaista neobične i originalne proslave. Tako se taj intimni događaj razvio svijetom ne samo našim novinama već i američkim, a to je on po svojoj originalnosti i zavrijedio. Tako su za nj saznali, bez sumnje i svi naši »amerikanci« te je on u mnogima od njih oživio po koju milu uspomenu iz dječakog doba.

Duhovne vježbe za mladiće

Križarsko Bratstvo u Samoboru priređuje za svoje članove i druge mladiće trodnevne Duhovne vježbe u svojim prostorijama i to na 6, 7 i 8 prosinca. Početak vježbi u 7 sati u jutro.

Tko želi prisustvovati Duhovnim vježbama, neka se prijavi u župnom uredu.

Zemljišnji tjeđen

U nedjelju 29 pr. mj. održan je sastanak svih aših obrtnika u domu Obrtno-radničkog društva gdje je svečano otvoren »Zemljišnji tjeđen«. Radi obilnog materijala doajet ćemo izvještaj u slijedećem broju.

Bez trećega

Drama u tri čina dra. Milana Bogovića. Kako smo već u prošlom našem broju javili, pozvao je Podbor M. H. u Samobor poznate naše glumca gg. Vikta Podgorskog i Dušana da pred samoborskom publikom izvedu Bogovićeve drama: Bez trećega. Sad međutim možemo javiti cij. građanstva da će predstava biti 12 ov. mj. u dvorani Lavica. Početak u 8 sati na večer. Ulazne cijene: I mjesto Din 15—; II mjesto Din 10—; III mjesto Din 8—; stajanje Din 5— Ulaznice mogu se dobiti u pretprodaji u papirnici g. Slavka Šeta od 7 ov. mj. dalje. Upozorava se cij. građanstvo, da si nabavi ulaznice čim prije, jer vlada veoma veliki interes za nastup prvaka zagrebačke drame.

Privrednicima do znanja

«Hrvatski Radiša» u želji, da podmladak koji se šalje u razne grane privrede, u zanate, trgovinu, industriju i napredno polodjelstvo, bude za ta zvanja što pripravniji, osniva u svom internatu u Zagrebu **Tečaj**, koji će trajati nekoliko mjeseci, i u kojem će svi dječaci, koji budu polazili u razna privredna zvanja, dobiti potpunu spremu za uspješan prijelaz iz dosadašnjega života u novi.

Gospoda trgovci, zanatlije, industrijalci i napredni polodjeljski gospodari mogu od «Hrv. Radiše» odsada dobiti prvorazredne zdrave, čestite, sposobne, solidne, disciplinirane, obrazovane i za novi život potpuno spremne mladiće, pa se stoga spomenuta go spoda umoljavaju da se u slučaju potrebe naučnika obrate na središnju upravu «Hrv. Radiše» Zagreb, Lorkovićeve 1

Pomoć našim siromasima

Nadošla je kruta zima, za mnoge prestala svaka zarada a nastale teške brige za stanarinu, odjeću, obuću, ogrijev i prehranu. Društvo «Karitas» sabire čitavu godinu i najmanje milodare u tu svrhu, da priskoči u pomoć našim najbiednijim siromasima, bili to pojedinci, bila to obitelj da im se barem donekle ublaži oskudica i patnja. O Božiću, kad se drugi u toplom obiteljskom krugu raduju i kad se nekogi i obilno zabavljaju, naša uboga braća tuguju podnoseći bijedu i neimaštinu, jer nemaju kruha ni ruha.

Društvo Karitas moli i apelira na sve cij građanstvo nespoje na imućnije, neka se sjete svoje čovječanske, socijalne i kršćanske velike dužnosti te po mogućnosti udijele svoj doprinos za pripomoć ubogih, ostarjelih, bolesnih, neuposlenih i zapuštenih... Karitas zahvalno prima svaki i najmanji dar bilo u novcu, bilo u naravi, što se može predati u župnom uredu.

„Gospodarsko društvo“

kao zadruga u Samoboru održati će dne 13 prosinca svoju redovitu glavnu skupštinu u trgovačkoj vijećnici u 10 sati prije podne sa dnevnim redom: Pozdrav predsjednika, likvidacija zadruge, izbor likvidatora i eventualije.

Socijalni tečaj

Društvo hrv. katol. muževa u Samoboru priređuje «Socijalni tečaj» t. j. niz poučnih predavanja u dvorani Pačke čitaonice u 8 sati na večer i to 30 studena, 1., 2. i 3. prosinca.

1. dan «Liberalizam i Kapitalizam» predaje g. Pejšer Josip. 2. dan «O komunizmu» predaje „ „ 3. dan «O isizmu» (kao socijal. potreba) govori g. dr. Ščetinec Juraj i 4. dan «O korporativizmu» govori o. dr. Perović Božidarije.

Predavanja počinju točno u 8 sati. Ulaz slobodan.

Isk za porezne uprave

Zamjena monopolisanih računa za druge takse sa vrednoti. j

Gospodin Ministar Finansija svojim rješenjem broj 67191/36 odobrio je, da se može izvršiti zamjena monopolisanih računa, koji se nalaze kod maloprodavaoca, prema tome zamjena privatnim licima se može se vršiti.

Svaki prodavaoc dužan je molbom tražiti zamjenu monopolisanih računa, a molbe se ima iskralati se Dne 5. Zamjena vrši poreska uprava.

Pronevjeranje u Poreskoj upravi

Samoborska Samobora i okolice poznato je, da je u poreskoj upravi u Samoboru otkriveno pronevjeranje u iznosu od blizu

100000 dinara, o čemu su i nekoje novine već donjele izvještaje.

Ovo pronevjeranje vršeno je ponajviše u 1935 i 1936 godini, a vršili su ga činovnici poreske uprave Josip Stillović i Antun Miloš. Pronevjeranje je vršeno na vrlo jednostavan način, kojemu se lako moglo učiti u trag i utvrditi visinu pronevjerene svote, pa je upravo čudo, da su se oni usudili na ovaj način pronevjeranje vršiti. Oni su naime prenosne pristojbe jednostavno sebi prisvojili, a strankama izdali propisne potvrde o uplati pristojbe, i ako taj nije išao u državnu kasu.

Pronevjeranje je otkrio sadanji šef poreske uprave g. Franješević, pa je stvar odmah prijavio financ d'rekciji, koja je izaslala svog činovnika, da provede izvide i utvrdi visinu pronevjerene svote.

Pošto je utvrđeno koliko pronevjerena iznose, navedeni činovnici u cjelosti su podmirili pronevjerenu svotu, i tako državna blagajna nije oštećena, a oni su sa dužnosti udaljeni.

Iz ovoga slučaja se vidi, da je pravda uvijek dostižna, pa svatko može imati u buduću potpuno povjerenje u valjan i ispravan rad ove poreske uprave.

O raznim darovima i mitu drugi put.

Nikolinsko veče

U subotu 5 o. m. priređuje podružnica hrv. kult. društva «Napredak» u Samoboru u restauraciji «Lavica», nikolinsko veče sa vrlo biranim rasporedom. Početak u 8 sati. Pripust uz pozivnice. Tko ju zabunom ne dobije, neka ih izvoli reklamirati u tiskari Šek i Spuller. Dijelit će se darovi, koje treba najkasnije do 4 o. m. 3 sata popodne predati u istim tiskarama. Sjedača numerirana.

Svečani doček Nove godine 1937

sprema Pododbor Matice Hrvatske u Samoboru u dvorani «Lavice»

Dobrovoljno Vatrogasno društvo u Samoboru

dobilo je od «Chromosa» dd. tvornice grafičkih boja svotu od 500 Din na kojem lijepom daru upravi «Chromosa» dobrovolj. vatrogasno društvo najljepše zahvaljuje.

Bratovština sv. Filipa i Jakoba

na Gradišću prima nove članove. Tko se želi upisati, može se dnevno javiti u bratovštini Milana Druskovića.

Učenje gimnazije kod kuće

Veliki broj ljudi u provinciji treba nekoliko razreda gimnazije radi utvrđivanja položaja na kome se nalazi. Osim toga mnogi roditelji ne mogu da svoja djeca šalju u grad u gimnaziju, jer su siromašni. Svima njima pomaže Vidovićeve Dopisna škola, koja postoji već 11 godina. Škola ima svoj po-

seban sistem i svoje štampane udžbenike izrađene od 20 profesora. Svaki učenik sabraća pismeno sa upravom škole i dobiva pismena uputstva i lekcije. Mnogi pomoću Dopisne škole u jednoj godini dana polažu po više razreda gimnazije. Adresa: Vidovićeve Dopisna škola, Sarajevo, Kralja Aleksandra ul. br. 53

Jedna sličica za one kojih se to tiče

Primamo sa zamolbom za uvrštenje:

Da, ima ljudi svakojakih, — a da ima ljudi na pojedinim mjestima, koji «vedre i oblače» i o tome smo uvjereni. Dok se tako radi mora netko i da strada, a tko najviše strada? Sirotinja. To je jedna konstatacija koja se na žalost pojavila i kod nas.

Jedan savjestan građanin nije nipošto zaštićen, nego danas ima prvenstvo nezavlačajnik ili seljak. Mora se napomenuti, baš oni seljaci koji imaju svoje kuće, oranice i t. d. tima se dalo prvenstvo, i oni su potisnuli nas radnike građane iz obrta i tvornica, a najviše iz tvornica. Dok domaći radnici ostaju na ulici i čekaju tuđe milosti da ne gladuju, seljak, koji može da živi od svoga i na svome on radi.

Poznato je da su se neke tvornice u Samoboru obvezale, da će prvenstveno uposlivati samoborce. Radi toga im je naša općina išla na ruku kod plaćanja opć. nameta. A kada zavirimo u tvornice, vidimo da je obratno.

Tko je tome kriv? Samoborska općina i njeni općinari sigurno ne. Krivi su oni koji su ih primili na rad. (A moguće je, da nisu znali ni sami vlasnici, koga su primili njihovi upravitelji. Ali i vlasnici bi morali voditi o tome računa, tko radi kod njih?)

Zanimljivo je, da je baš ovih dana došlo do ovakvog slučaja. U jednoj ovdašnjoj tvornici po svršetku štrajka, našlo se opet nekoliko domaćih radnika na ulici. A zašto? Mislimo da bi bila samoborska općina dužna u interesu svome i svojih općinara, voditi računa o ovoj pojavi i stati joj već jednom na kraj. Radnik

Planinarstvo

Uprava Vicinalne željeznice Zagreb-Samobor pokazala je već u mnogo navrata veliko razumijevanje za rad našega društva oko promicanja planinarstva i turizma Samobora i njegove okolice, i izišla je svakom zgodom društva u susret, kako u pogledu pogodovnih vožnji tako i novčanom pomoći. I ako je već

Preuzima na izvedbu gradnje iz oblasti visokih građevina kao i druge građevine koje su u vezi s istima.

Izrađujem nacрте i proračune za sve gore navedene gradnje

Preporuča se za gradnju obiteljskih vila i ljetnikovaca, stambenih, industrijskih, gospodarskih kao i svih ostalih zgrada.

izdala zimske vozne redove, dala je na molbu našeg društva u tisk 3000 komada novih vozni redova, kojima je glavna svrha propaganda novootkrivene i uređene skijaške livade »Kovinščice« kraj Lipovačkog doma. Prva strana ovog novog voznog reda sadržaje sam vozni red ispod kojega se u kratko propagira samoborsko gorje kao odličan skijaški teren. Druga strana nosi sliku »Kovinščice«. Treća strana sadržaje opis ovoga vanrednog skijaškog terena, a četvrta turističku kartu samob. gorja. Ove vozne redove raspacavat će Uprava željeznice na svojoj blagajni u Zagrebu, a dati će ih na raspacavanje i »Putniku«, H. Planinar. društvu, Zagreb, H. P. D. »Runolist« i nekim knjižarama u Zagrebu.

Ova vanredna reklama privući će u Samobor na novi skijaški teren mnogo stotina skijaša, te je Uprava vic. želj. ovim lijepim gestom učinila Samoboru veliku uslugu. Odbor se upravi za ovu lijepu suradnju i ovim putem u ime našeg cjelokupnog člansiva najtoplije zahvaljuje.

Iz trgovačkog udruženja

Komisijski pregled lokala

trg. ind. komora u Zagrebu i Osijeku pritužile su se bańskoj upravi, da pojedine opće upravne vlasti prvog stepena obavljaju komisijske preglede lokala na teret vlasnika radnje protivno postojećim propisima zakona o radnjama, čime se strankama nepotrebno nameću veći materijalni izdaci.

Da se ovim pritužbama izbjegne određuje se pridržati slijedećeg uputstva:

da se ni jedna radnja trgovačka, zanatska ili industrijska, ne smije voditi u lokalima ili na mjestu gdje nedostaju potrebni higijenski uslovi i koji ne odgovaraju važećim građevinskim propisima.

Obavezni je komisijski pregled lokala prije izdavanja ovlaštenja odnosno dozvole a u svrhu konstatovanja da li ti lokali ispunjavaju sve zakonom propisane uslove, samo za ugostiteljske radnje i one iz §. 107 i to na trošak molioaca, a lokali ostalih radnja samo iznimno, kada se konstatira opravdana i obrazložena potreba i kada se ni jednim drugim raspoloživim sredstvom ne može konstatovati da li neki lokal odgovara zakonskim uslovima.

PAVAO KOSIĆ

Seljačke bune po Evropi

(Nastavak)

Glavna oznaka feudalnog sustava je u tome što je svaki posjednik lena ili feuda morao ići s određenim brojem ljudi na vojnu kad bi ga vrhovni gospodar — a to je kralj — pozvao. Po vremenu kraljevska vlast slabi a vlast feudalaca raste. Lenovci sve više preuzimaju na sebe prava suverenova što više kuju i novac. Ukratko feudanci vrše kraljevska prava. I u Hrvatskoj su bili knezovi kao samostalni suvereni krajem XIII i početkom XIV vijeka. — To su bili: Šubići, Svačići, Kačići i t. d.

Iz feudalnoga sustava razvilo se je i viteštvo. Do 1250 g. vitezom je mogao postati svaki čovjek koji je živio na viteštvu. Poslije XIII vijeka počnu viteške vrline propadati i od početnih vitezova plemenitaša u pravom smislu, koji su štitiili nejake i branili ih, postali su poslije posve pokvareni ljudi jer su se dali na razbojstva; na nasilja i oti-

mačinu i zato su dobili svoj zaslužni naslov »Ranbritteri« (Vitezovi-razbojnici) iz svojih kula su se među bijedni narod nasilno zaljetali i plijunili ga kao prave hijene u ljudskoj spodobi. Oj hrvatskih zemalja imala je jedina lstra posebn vitešk stalež i to zato jer je ona bila u rukama njemačkih grofova. Naši knezovi grade i gradove a lijepi primjer je Medvedgrad iz XIII vijeka.

U X vijeku podijelio je jedan francuski biskup društvo u dva razreda: u prvom razredu su svećenici koji se mole i plemići koji vojuju. U drugom razredu su radnici kojima je dužnost one iz prvoga razreda opskrbljivati zlatom, hranom i odijelom. Ali onda još nije bilo velikog obrta ni industrije i sigurno je da se je tu mislilo seljake. I seljaštvo se je dijelilo u: slobodne seljake sa vlastitim posjedom, seljake zakupnike t. j. seljak je obrađivao dobljenu zemlju i obvezao se je da će vlasniku dati nešto kao daću ili će verno služiti. —

Seljake robove ili kmetove koji su rimski koloni, potomci starih rimskih robova, koji su bili vezani o onu grudu zemlje gdje su živjeli.

Gospodar ih je mogao zajedno sa zemljom prodati. Ti potomci kolona su pravi kmetovi. U Hrvatskoj su se zvali s e b r i.

Istom krajem srednjeg vijeka prozvani su svi seljaci podanici uopće kmetovi.

U obvezama svojim prema gospodaru ipak nijesu svi jednaki. Matija Gubec nije kmet, Kmeta može gospodar riješiti kmetskih dužnosti: i postaje slobodnjak.

Seljaci — kmetovima bilo je najgorje u X i XI vijeku. Za krstaških ratova prilike su se popravile. Svaki kmet kad se vratio iz rata postao je slobodan i vlasnik svoje zemlje. Seljak ovu svoju zemlju s marom obrađuje, i radi svega ovoga seljak je u XII i XIII vijeku došao do blagostanja i proživio je svoj »Zlatni vijek«. Krajem srednjega vijeka opet sve ide na gore. Blagostanje uništavaju diobe, novi nameti sa strane kralja i gospode.

Sve daće i dužnosti, na koje su se kmetovi prema gospodinu vezali, popisane su u posebnom ugovoru — urbaru. Daća je mnogo. Ali glavne su u: novcu, u naravi i radnoj snazi. Prava pak koja gospodar ima prema podanicima svojim zovu se feudalna prava.

Uz ove bile su i opće nevolje seljaštva koje su život seljaka činile upravo bijednim i nesnosnim. —

Prvo: kuga, ta strašna crna bolest s istoka od (1347—1348) pokosi trećinu a po nekim mjestima i polovicu ljudi. — Rat Engleske i Francuske: rat između vitezova i plemića bio je uvijek pravi bič seljaka. Glad je redovni gost. Dolazio je od: suše, kiše, tuče i od rata. Nema kukuruze ni krumpira te glavne hrane. U XI. vijeku u Francuskoj bilo je od 73 godina — 48 gladnih godina. Jelo se i ljudsko meso od glada! Nad ovo i požari radi tijesna mesta pa su znala izgorjeti sela i gradovi.

Da nije ništa bilo drugo nego što su bila ova brojna zla narod bi se morao buniti i dizati. Da bijeda toga mučeničkog seljačkog naroda bude veća slijedila su i nebrojena nepravedna nasilja i izrabljivanja sa strane njihovih pokvarenih gospodara. I posve je naravno da je sve to seljaštvo bacalo u sve veću nevolju pa su seljaci bunama nastojali položaj svoj da poprave. Seljačkih buna je svuda po svijetu; Evropa ih je puna a naravno i mi Hrvati imamo nekoliko svojih, seljačkih buna od kojih je najznamenitija bu-

na pod vodstvom prvog seljačkog našeg mučenika Matije Gubca!

Od sviju klasa društvenog sastava najviše je bila izrabljivana seljačka klasa kao narod.

Na seljaku su počivali svi društveni slojevi: knezovi, činovnici, plemstvo, svećenstvo, patriciji i građani. Ako je seljak pripadao: knezu, državnom velikašu, biskupu ili bio pripadnik kog samostana ili kojeg grada svuda se je s njime postupalo, kako sam već spomenuo, kao sa kakovom stvari ili teglećom marvom, a i gore!

(Nastavak slijedi)

Vozni red

Iz Zagreba za Samobor

na radne dane

u 6¹⁵, 8¹⁵, 10¹⁵, 12³⁰, 14⁰⁰, 16¹⁵, 19⁰⁰, i 20³⁵ sati;

Na nedjelje i blagdane

u 6¹⁵, 7²⁰, 8¹⁵, 10¹⁵, 12³⁰, 14⁰⁰, 15¹⁵, 19⁰⁰ i 20³⁵ sati.

Iz Samobora u Zagreb

na radne dane

u 5⁰⁰, 6¹⁵, 8¹⁵, 10¹⁵, 12³⁰, 14⁰⁰, 16¹⁵ i 19⁰⁰ sati;

Na nedjelje i blagdane

u 6¹⁵, 8¹⁵, 10¹⁵, 12³⁰, 14⁰⁰, 17¹⁵, 19⁰⁰ i u 20³⁵ sati.

»Samoborski List« izlazi svakog 1 i 15 u mjesecu. — Pretplata sa poštom na cijelu godinu iznosi 25 D. Inozemstvo 50 D. Uprava i uredništvo: Livadićeva ulica broj 2. Vlasnik i odgovorni urednik Slavko Šek. — Oglase prima uprava prema cjeniku. Za o glase, koji se više puta uvršćuju, daje se znatan popust. Rukopisi se ne vraćaju. Tisak Samoborske tiskare Slavko Šek.

Ljepi ljekoviti med

od žalfije i vrieska kao najljekovitije sredstvo za prehladu iz južnih krajeva naše države. Cijena kg 17 din. — Upitati samostan franjevac.

Iznajmljuje se stan

2 sobe, kuhinja i nusprostorije odmah. Vodovod i električna u kući. Gajeva ul. br. 11.

ŠKABERNA

GRADEVNI MATERIJAL

Betonski cijevi
Betonski stupove
Samoborski pijesak
Cementna pločica
Bet. vratašca sa otvora
Betonke banje
Cigla, crijep, šljunak
Cement itd., itd.

dobijete uz najjeftiniju cijenu iz našeg ovdšnjeg željezničkog stovarišta dostavljenu u kuću.

Poslovalica:

ZAGREB, Samoborska c. 98
Telefon 7700